AD Wikènt
INHOUDSOPGAVE

Interview Zielinski deel 2 pagina 16+17
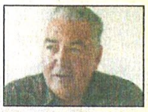
'Cola-automaat wil geknuffeld worden' pagina 18

Mercedes Concept Style Coupé pagina 19

Indrukwekkende stage pagina 20+21

Intels eerste smartphone pagina 22

God of War: Ascension voor PS3 pagina 23

Puzzels, Tooby, Strips pagina 24
Logitech Ultrathin Keyboard Cover iPad pagina 25

IT-column pagina 25
Opslag windenergie mogelijk pagina 25

'Perez Hilton heeft rolletje in Glee' pagina 26

WARWARÚ

Zij straft niet het kind maar zijn gedrag.

MARTIE GENGER

AD Wikènt is een wekelijkse uitgave van ABCourant NV en wordt als bijlage van de zaterdageditie van het Antilliaans Dagblad verspreid.

ABCourant NV
Prof. Kernkampweg z/n
Willemstad, Tel. 7472200

Interview Erich Zielinski

Ode aan Erich Zielinksi

In februari overleed schrijver Erich Zielinski op 69-jarige leeftijd nadat hij al geruime tijd ziek was. Ezra de Haan interviewde Zielinski op 22 mei 2008 naar aanleiding van zijn roman *Scott Zuyderling* waarvan de uitgever 'In de Knipscheer' zojuist het manuscript gelezen had. Het gesprek vond plaats in de Openbare Bibliotheek van Amsterdam (OBA) in aansluiting op een live radiogesprek voor Amsterdam FM Radio in de OBA. Het interview werd nooit eerder uitgewerkt. Nu Zielinski is overleden heeft de uitgever besloten om dat interview alsnog uit te schrijven. Hier deel 2.

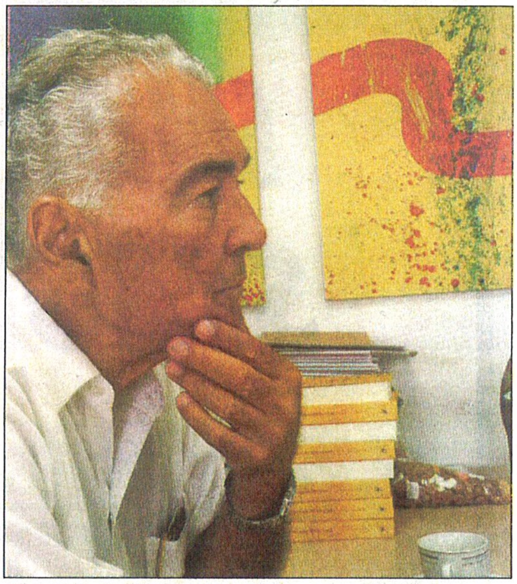
Erich Zielinski tijdens het interview op 22 mei 2008.
FOTO PETER DE RIJK

Het vorige deel van dit interview eindigde met vragen over de relatie van de schrijver en de personages in het boek, zoals de vraag of de personages de schrijver zelf kunnen verrassen en of het gedrag van de personen tegen de eigen karaktereigenschappen ingaat. Zielinski antwoordt hierop dat hij inderdaad door zijn eigen gecreëerde personages verrast wordt en dat die ver kunnen liggen van zijn eigen karakter.

Door Ezra de Haan

Hebben zich tijdens jouw carrière zaken voorgedaan die zich voor een verhaal of roman lenen?

„Ik heb nog nooit iets uit mijn zaken gebruikt. Nou, dat is niet helemaal waar. In mijn eerste boek *De Engelenbron*, als ze met een vrachtwagen die matrassen gaan weghalen uit die hoerententent, dat is niet uit een zaak, maar wel iets dat gebeurd is. Dat is historisch. 's Middags, op het drukste moment van de dag. Maar het publiek, dat normaal witheet van die opstopping in de straat zou worden, dat vond het prachtig. Dat is een scène die ik vanuit mijn kantoor heb meegemaakt."

„Er zijn verhalen, ik ben nu 38 jaar in de advocatuur, die prachtig zijn voor een verhaal. Het is een gekke wereld. Ik heb zaken meegemaakt... Neem die van een bode bij de Centrale Bank. Ieder jaar moest er geld vernietigd worden en om in de kluis te komen moest er iemand van de Centrale Bank aanwezig zijn. Zeven mannen gaan dan tegelijk de kluis in en van iedere handeling wordt proces-verbaal opgemaakt. De bode brengt met een wagentje al die stapels geld een voor een naar buiten. Dan worden er met een grote ponsmachine allemaal gaten in gedrukt en daarna wordt alles verbrand."

„Voor al die mensen die dat proces niet helemaal begrijpen, pakt hij altijd een of twee stapeltjes en legt die opzij. Later neemt hij die mee naar huis. En dat gaat gewoon goed. Dat stapeltje geld neemt hij dus mee naar huis, veertig, vijftigduizend gulden. Dan valt het de politie op een auto gekocht. En die zegt: ik heb het van hém gehad want ik heb voodoo voor hem gedaan. Hij heeft mij daar 24.000 gulden voor gegeven. De bode had nog geld zat. Hij kon het gewoon betalen, iets wat zelfs een medisch specialist niet zou krijgen. Vervolgens ging een politieagent hem ondervragen. Heb jij dan zo veel geld? En hij zei: Ja. Zegt die agent: Hoe kom jij eigenlijk aan dat geld? Van de Centrale Bank. Die agent zegt: Flauwekul. Hij: Nee, ik steel dat bij de Centrale Bank, maar er is nooit een aangifte van gedaan. Die agent kan zijn oren niet geloven en gaat naar de directeur van de Centrale Bank. Die lacht zich dood. Wat je allemaal moet doen om in die kluis te komen."

„Op een gegeven moment gaat die bode praten en vertelt dat hij altijd een pakje geld meeneemt. Dat wordt een strafzaak. De rechter zegt: Meneer, in eenvoudig opzicht was het gewoon briljant wat u deed. Als hij niet had bekend hadden ze hem nooit gepakt. Het was zo te achterhalen. De man krijgt dus acht maanden gevangenisstraf. Ik betwiste, als zijn advocaat, dat hij zo veel had meegenomen. Het viel ook niet te bewijzen want de rest was vernietigd. En het feit dat hij zelf bekende uit schuldgevoelens. Vervolgens kwam de civiele zaak, nou die moesten ze schikken want hij had vijf of zes huizen, en er was beslag gelegd op allemaal. Er viel niet te bewijzen wat wel en wat niet gestolen was. Drie huizen mocht hij houden."

„Toen het allemaal achter de rug was, kwam zijn vrouw bij mij. Meneer... Ze had een papieren zak bij zich. Ik was het kippenhok aan het schoonmaken, er was een plaat die heb ik opgetild, moet u eens kijken wat ik... Ik heb gezegd: Mevrouw, ik heb het niet gezien. Vertel het niet, pak altijd een, neem nooit veel. Maar ik heb het nooit gezien. Ze had zeker voor 100.000 gulden in die papieren zak. In briefjes. En al die dingen waren uit de circulatie gehaald. Jaren later sprak ik met de directeur van de Centrale Bank. En die vertelde dat ze met een zekere humor die hele situatie hadden bekeken en erom lachen moesten."

Zielinski vindt de rechtspraak nog het enige houvast in de Curaçaose samenleving. „Dat is een

(22-5-2008)

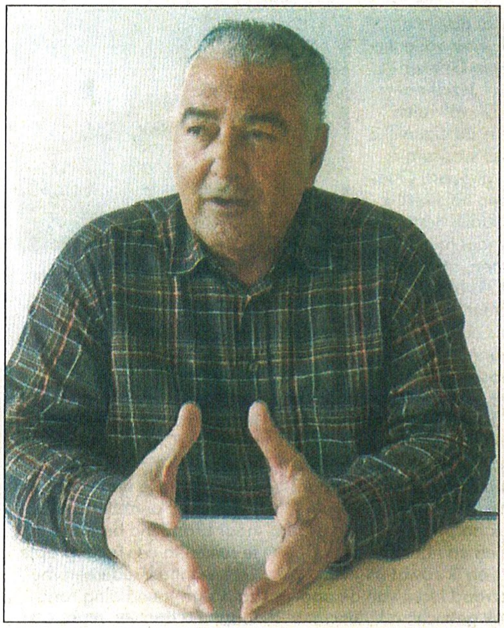

Kun je als bewoner en advocaat iets vertellen over het recht op de Antillen?
„Ik kan met grote zekerheid zeggen dat in die hele sfeer van wat een boevenbende genoemd wordt, het enige dat houvast geeft, de rechtspraak is. De magistratuur, met name de rechterlijke macht. Dat is een ding waar ik mijn hand voor in het vuur wil steken. Ik denk dat van alle advocaten die ik ken en gekend heb, er misschien twee knoeiers waren. De rechters kennen hun pappenheimers, dus advocaten of rechters of officieren die scheef gaan, dat is bijna niet mogelijk. Dat een rechter op een gegeven ogenblik persoonlijke gevoelens kan laten meespelen, het zijn mensen, dus het kan gebeuren. Maar dat er bij de rechters of bij het Openbaar Ministerie mensen zijn die door de vingers kijken of die toestaan dat er geknoeid wordt. Nee, dat bestaat niet."

„Dat er op de Antillen zoveel geklaagd wordt over corruptie is juist vanwege het feit dat iedereen het weet. Het is een kleine gemeenschap. Zou ik met dezelfde loep de Nederlandse gemeenschap bekijken dan zou die er waarschijnlijk niet voor onderdoen. Ik heb recentelijk gezegd en ik zeg het nu weer: de corruptie en de boevenbende is waarschijnlijk groter dan men durft te zeggen. Tegelijkertijd maken wij nu mee dat Nederland bestuurders en politici een grote zak met geld voorhouden. Een miljard. Om de politici op de Antillen te bewegen dingen te doen die niet overeenstemmen met hun eed. Tegen de wil van de bevolking die zich duidelijk in een referendum heeft uitgesproken. Zeg je tegen ons dat we corrupt zijn. Het is ergerlijk."

„Ik vraag mij soms af of de mensen die in Nederland zo tekeer gaan, weten wat zich op de Antillen afspeelt. Als Nederland plotseling, na zoveel jaar, over die raffinaderij begint... Zestig jaar lang hebben we de stank van de Shell moeten tolereren. Zonder dat ooit een Nederlandse bestuurder wat gezegd heeft. En nu lopen ze plotseling de deur plat bij ons. De vervuiling gaat plotseling niet meer. Daar zitten andere belangen achter. Er is een verborgen agenda. Ik zeg, laten we gaan onderhandelen. Laten we die spelletjes achterwege laten. Laten we hard onderhandelen. Maar er is onvoldoende tegenspel. De politici hebben vaak niet eens in de gaten wat er gebeurt. Die zijn ook met hun kleine privé-belangetjes bezig. Om hier wat stemmen te krijgen, om daar wat voor elkaar te krijgen."

„Als bestuurder moet je hard kunnen onderhandelen. Met respect voor elkaar. En dan wil ik niet alleen naar Nederland toe respect bewijzen, dan eis ik ook van Nederland respect. Niet dat geschreeuw wat ze in Nederland doen in de kranten, zo van we moeten die eilanden verkopen of het is een janboel...het is hier een janboel, maar daar hebben jullie voor gezorgd."

Hoe staat het met de literatuur op Curaçao?
„Frank Martinus Arion beschouw ik nog steeds als de top. We hebben tamelijk goed contact. Opmerkelijk genoeg vooral politiek. Maar daarnaast toch ook over het Papiaments, over de schrijnende behoefte aan een literair tijdschrift. Dan heb je Diana Lebacs. We hebben mensen die in het Papiaments schrijven, op twee, drie niveaus. Ik noem Albert Schoobaar, die toneelstukken schrijft die erg goed zijn. En Roland Colastica. Ik heb een stuk voor de krant geschreven dat begint met: Wie zegt dat het Papiaments zich niet leent voor niveau? Dat ging over een fantastische monoloog in het Papiaments."

„Er zijn jonge schrijvers die in het Papiaments schrijven. En je hebt er die, op verschillende niveaus in het Nederlands schrijven. Kinderboeken, maar ook boeken met literaire pretentie. Er zijn schrijvers die uit eigen zak publiceren waarvan ik denk: eigenlijk zouden deze mensen een tijdje met mij of iemand anders aan tafel moeten zitten. Dat je ze op een aantal dingen wijst voordat ze gaan publiceren. Een van de problemen die we hebben, is de gevoeligheid voor kritiek. Je mag geen kritiek geven als je niet in je handjes klapt. Anders worden ze boos. Als je zegt dat het niet deugt wat iemand geschreven heeft, wordt het een vijand. De bedoeling is dat je niet alleen van anderen kritiek moet kunnen hebben maar dat je op de eerste plaats zelf kritisch moet zijn op je eigen werk."

Denk je dat jouw ervaring als advocaat daarin doorklinkt? Je bent gewend om zeer nauwkeurig te lezen, je conclusie eruit te trekken.
„Ik heb een harde leerschool gehad. Ik begon bij een ervaren advocaat, een voormalige minister van Justitie, Steef van der Meer, een fantastische vent. Stage bestond nog niet in de tijd dat ik begon. Ik herinner mij: de eerste dag dat ik begon te werken gaf hij mij een ingebrekestelling om te schrijven. Ik had het hele dossier bestudeerd en ik kwam bij hem met twee blaadjes. Bij de deur vroeg hij al: Wat is dat? Dat is te lang, één blaadje, niet meer. Ik ben teruggegaan, schreef het opnieuw. Hij zag het en zei weer: Te lang. Als een ingebrekestelling meer is dan een halve pagina ben je aan het ouwehoeren. Met moeite bracht ik het terug tot een halve pagina. Als je dat een paar keer gebeurt..."

„Er is ook nog iets anders. Een advocaat heeft mij er ooit op attent gemaakt dat als er iets is dat de advocaat van onze generatie op de Antillen gevormd heeft, dat het feit is dat toen ik begon, de verzoekschriften nog met de dat-vorm geschreven werden. Geeft eerbiedig te kennen dat... Je wordt door dat gedwongen om geserreerd te zijn, logisch opvolgend en wat niet ter zake is, past niet in het dat. Dat heeft zeker invloed op mijn schrijven gehad. Ik heb altijd complimenten van de rechters voor mijn geschriften gekregen, ter zake zijn wanneer je schrijft en goed formuleren. Wat wil je zeggen en waarom wil je dat? Wat heeft de grootste impact als je het naar voren wilt brengen? Waarom moet je iets weglaten? Dat soort dingen."

Hoe begin je aan een boek?
„Mijn eerste boek schreef ik nog met de hand. Dat heb ik door iemand anders laten uittypen. Nu werk ik direct op de computer. Van dat eerste boek heb ik een hele tijd de diverse manuscripten bewaard. Dat doe ik niet meer. Anders heb je een paar huizen nodig. Nu gaat dat met de computer. Je tikt je verhaal erin en dan zit je te lezen en ga je veranderen. Ik weet waar ik naartoe wil. Heel vaak moet ik voor de karakters een schema maken van de momenten in hun leven waarover ik schrijf. Dan kan ik nakijken of ik geen gekke dingen doe."

„Verder laat ik mij in dat raamwerk leiden, in mijn creativiteit. Soms kom je ergens anders uit dan je gedacht had. Doordat er onderweg van alles gebeurt en je meegesleept wordt, kom je ergens anders uit. Je laat nooit de karakters los want als je eraan begint zit je eraan vast. Ik vroeg mijn uitgever een keer of andere schrijvers ook zo neurotisch over hun verhaal waren. Ik stuur hem het manuscript, dan versie twee, versie drie, versie vier, versie vijf en dat komt eindelijk de finale versie. En dan volgen de diverse versies van de finale versie."

Heb je een bepaald ritueel voor het schrijven?
„Ik hou erg van muziek. Maar ik kan niet schrijven met muziek. Het een sluit het ander uit. Het is hetzelfde met ik foto's van het verleden, van mijn kinderen of van mijn ouders. Ik heb ze allemaal in plastic dozen. Ik durf er soms niet aan te komen, want als ik begin dan ga ik zitten en dan ben ik de rest van de avond *unfit* voor al het andere. Dus ik moet als ik ga schrijven blanco naar de tafel toelopen. Wat ik wel doe is mij soms voorbereiden. En dan moet ik het in gedachten, in mijn hoofd, helemaal passend gemaakt hebben voordat ik aan het tikken begin."

„Mijn vrouw die weleens thee voor mij brengt, zegt dan: Schrijf je niet? En dan zit ik en zeg ik: 'Ik ben nu het meest belangrijke aan het doen van het schrijven.' Als je me zo ziet zitten moet je ook geen thee voor me brengen. Op kantoor heb ik dan ook nooit geschreven. Daar kan ik niet schrijven want daar ligt mijn werk. Ik schrijf thuis, opzij van het huis heb ik een ruimte ingericht waar ik kan schrijven, waar ik met boeken bezig ben en waar ik ook mensen ontvang."

Boeli van Leeuwen, heb je die goed gekend?
„Heel goed. Ik heb hem gekend uit de tijd dat ik zelf wild was en revolutionair. In het begin van de zestiger jaren dat ik in het tijdschrift *Vitó* schreef, tekeer ging tegen het establishment, maar mij ook op literair gebied bewoog en gedichten publiceerde. Boeli van Leeuwen belde mij op omdat ik een interview had gepubliceerd met 'Doktor' da Costa Gomes. En hij belde om te zeggen dat het een van mijn beste interviews was. Omdat ik de man zo raak had neergezet. Ik heb hem altijd bewonderd."

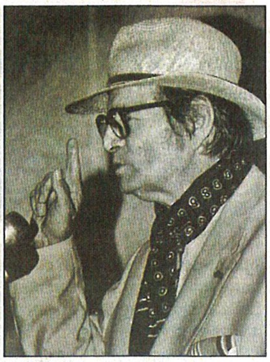

Zielinski kende Boeli van Leeuwen goed, al vanaf de tijd dat hij in de zestiger jaren voor het tijdschrift *Vitó* schreef. FOTO ARCHIEF

„Voor zijn werk wilde hij niet met anderen betrokken zijn. Hij wilde ook nooit mijn manuscripten lezen, hij wilde er ook nooit commentaar op geven. Ik had de indruk dat hij zo gevoelig was doordat anderen hem ooit bekritiseerd hadden. Hij wilde dus helemaal niet reageren op het boek van een ander."

„Het praten met elkaar in Avila, dat was overigens iets wat Boeli, Frank Martinus en Erich Zielinski uit elkaar hield. Frank Martinus en ik zouden daar nooit bij elkaar komen. Ja, misschien een keer een borrel drinken... Avila is niet onze club. Het is de club waar de Nederlandse politici en de oude kolonialen bij elkaar komen. Ik heb er geen moeite mee als ik daar naartoe moet, maar het is niet iets waar ik uithang. Als ik dat wil, ga ik naar een bar in Otrobanda, ook met Frank Martinus, dat is gewoon drinken."

Met Frank Martinus kun je wel over je boeken praten?
„Bij het laatste boek, *Scott Zuyderling*, heb ik hem gevraagd of hij er iets over wilde schrijven. Hij heeft één woord gezegd: stoutmoedig. Hij zei: Stout. Moedig. Dat zegt alles..."

Frank Martinus Arion bestempelde het boek *Scott Zuyderling* als 'stoutmoedig', of stout en moedig. FOTO ARCHIEF